

Seat No.

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: October/November-2022
Political Science (Optional) Paper-IV
POLO21: Foreign Policy of India (NEP)

Day and Date: Wednesday, 14/12/2022
Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Which of the following is referred as India's Natural Protection Umbrella ?
A) Arabian Sea B) Himalayas Mountains C) Indian Ocean D) Karakoram Mountains
- 2 How many nations have boundaries with India ?
A) seven B) two C) Five D) nine
- 3 Considering the geographic location, which country has a central place in Asia ?
A) Nepal B) Bhutan C) India D) China
- 4 What are the groups in the society that are active for their specific purpose called ?
A) Pressure Group B) Educational Institution C) Political Party D) None of this
- 5 3. In which year the war between India and China took place ?
A) 2015 B) 1962 C) 1947 D) 2000
- 6 Which country's foreign policy has been peaceful and co-operative since independence ?
A) India B) America C) China D) Pakistan
- 7 With which country did India sign a 20 year security and defense agreement in 1971 ?
A) Sri Lanka B) Soviet Russia C) Nepal D) America
- 8 Kargil war took place in which year ?
A) 1999 B) 1973 C) 1945 D) 1960
- 9 Which sea is at south of India ?
A) Dead Sea B) Arabian Sea C) Indian Ocean D) Bay of Bengal
- 10 In which period of Tashkhant Agreement did exist ?
A) 2008 B) 1978 C) 1966 D) 1885

- 11 Which of the following is an example of a non-conventional energy source ?
A) Wind B) Coal C) Petroleum D) Natural gas
- 12 Rajiv Gandhi was assassinated by which of the following terrorist groups ?
A) Jaish-A-Mohammed B) Tamil terrorist group C) Al - kayda D) Lashkar-A-Toiba
- 13 Which of the following is a specially trained branch of the Indian Army which has been operational since 1984 ?
A) National Security Force B) Targeting Mission C) National Investigation Agency D) Kroba Battalion
- 14 In which year there was a terrorist attack on the Parliament of India ?
A) 1999 B) 2001 C) 2016 D) 2011
- 15 What is India's foreign secret spy system ?
A) National Investigation Agency B) RAW C) ISI D) IB

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Non Aligned Movement
- 2 Natural Resources
- 3 India – Pakistan Bus Diplomacy
- 4 Characteristics of terrorism

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain leadership as a determining factor in Indian foreign policy.
- 2 Explain India-China relations in the post-Cold War era.
- 3 Briefly explain the objectives of terrorism.
- 4 Briefly explain India's preventive measures against terrorism.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain India-US relations after 1991 in detail.
- 2 Discuss in detail about challenges of terrorism before India.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारताचे नैसर्गिक संरक्षण छत्र अश्या शब्दात कोणाचा उल्लेख केला जातो ?
अ) अरबी समुद्र   ब) हिमालय पर्वतरांगा   क) हिंदी महासागर   ड) काराकोरम पर्वतरांगा

- 2 भारताच्या सीमा किती राष्ट्रांशी भिडल्या आहेत ?
अ) सात ब) दोन क) पाच ड) नऊ
- 3 भौगोलिक स्थानाचा विचार करता आशिया खंडात कोणत्या देशाला मध्यवर्ती स्थान लाभले आहे ?
अ) नेपाल ब) भूतान क) भारत ड) चीन
- 4 आपल्या विशिष्ट हेतूसाठी क्रियाशील असणाऱ्या समाजातील गटांना काय म्हणतात ?
अ) दबाव गट ब) शैक्षणिक संस्था क) राजकीय पक्ष ड) यापैकी नाही
- 5 भारत व चीन या दोन देशामध्ये युद्ध कोणत्या साली झाले ?
अ) २०१५ ब) १९६२ क) १९४७ ड) २०००
- 6 स्वातंत्र्यप्राप्तीपासून कोणत्या देशाचे परराष्ट्र धोरण हे शांततावादी व परस्पर सहकार्यचे आहे ?
अ) भारत ब) अमेरिका क) चीन ड) पाकिस्तान
- 7 भारताने कोणत्या देशाबरोबर १९७१ साली सुरक्षितता व संरक्षण या हेतूने वीस वर्षांसाठी करार केला ?
अ) श्रीलंका ब) सोविएत रशिया क) नेपाल ड) अमेरिका
- 8 कारगील युद्ध कोणत्या साली झाले ?
अ) १९९९ ब) १९७३ क) १९४५ ड) १९६०
- 9 भारताच्या दक्षिणेला कोणता समुद्र आहे ?
अ) मृत समुद्र ब) अरबी समुद्र क) हिंदी महासागर ड) बंगलाचा उपसागर
- 10 ताश्कंद करार कोणत्या साली अस्तित्वात आला ?
अ) २००८ ब) १९७८ क) १९६६ ड) १८८५
- 11 खालीलपैकी कोणते अपारंपारिक ऊर्जा स्रोताचे उदाहरण आहे ?
अ) वारा ब) कोळसा क) पेट्रोलियम ड) नैसर्गिक वायू
- 12 राजीव गांधीची हत्या खालीलपैकी कोणत्या दहशतवादी गटाने केली ?
अ) जैश - ए- मोहम्मद ब) तामिळ दहशतवादी गट क) अल - कायदा ड) लष्कर - ए- तोयबा
- 13 खालीलपैकी १९८४ पासून कार्यरत असणारी भारतीय लष्करी विशेष प्रशिक्षित शाखा कोणती आहे ?
अ) राष्ट्रीय सुरक्षा दल ब) लक्ष्यभेदी अभियान क) राष्ट्रीय तपास यंत्रणा ड) क्रोबा बटालियन
- 14 कोणत्या वर्षी भारताच्या संसदेवर दहशतवादी हल्ला झाला ?
अ) १९९९ ब) २००१ क) २०१६ ड) २०११
- 15 भारताची परराष्ट्र गुप्त हेरगिरी करणारी भारताची यंत्रणा कोणती आहे .
अ) राष्ट्रीय तपास यंत्रणा ब) रॉ क) आयएसआय ड) आयबी

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- 1 अलिप्तवादी चळवळ
- 2 नैसर्गिक साधनसंपत्ती
- 3 भारत - पाकिस्तान बस कूटनीती

4 दहशतवादाची वैशिष्ट्ये

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 नेतृत्व हा भारतीय परराष्ट्र धोरणाचा निर्धारक घटक स्पष्ट करा.
- 2 शीतयुद्धोत्तर काळातील भारत आणि चीन संबंध स्पष्ट करा.
- 3 दहशतवादाची उद्दीष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 4 भारताचे दहशतवादाविरोधातील प्रतीबंधात्मक उपाय थोडक्यात स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 १९९१ नंतरचे भारत अमेरिका संबंध सविस्तर स्पष्ट करा.
- 2 भारतासमोरील दहशतवादाचे आव्हानावर सविस्तर चर्चा करा.

*****

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct./Nov.-2022
Political Science (Optional) Paper-IV
POLO21: Foreign Policy of India (NEP)

Day and Date: Wednesday, 14/12/2022
Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 भारताचे नैसर्गिक संरक्षण छत्र अश्या शब्दात कोणाचा उल्लेख केला जातो ?

अ) अरबी समुद्र   ब) हिमालय पर्वतरांगा   क) हिंदी महासागर   ड) काराकोरम पर्वतरांगा

Option 2

2 भारताच्या सीमा किती राष्ट्रांशी भिडल्या आहेत ?

अ) सात   ब) दोन   क) पाच   ड) नऊ

Option 1

3 भौगोलिक स्थानाचा विचार करता आशिया खंडात कोणत्या देशाला मध्यवर्ती स्थान लाभले आहे ?

अ) नेपाळ   ब) भूतान   क) भारत   ड) चीन

Option 3

4 आपल्या विशिष्ट हेतूसाठी क्रियाशील असणाऱ्या समाजातील गटांना काय म्हणतात ?

अ) दबाव गट   ब) शैक्षणिक संस्था   क) राजकीय पक्ष   ड) यापैकी नाही

Option 1

5 भारत व चीन या दोन देशांमध्ये युद्ध कोणत्या साली झाले ?

अ) २०१५   ब) १९६२   क) १९४७   ड) २०००

- Option 2
- 6 स्वातंत्र्यप्राप्तीपासून कोणत्या देशाचे परराष्ट्र धोरण हे शांततावादी व परस्पर सहकार्यचे आहे ?
अ) भारत ब) अमेरिका क) चीन ड) पाकिस्तान
- Option 1
- 7 भारताने कोणत्या देशाबरोबर १९७१ साली सुरक्षितता व संरक्षण या हेतूने वीस वर्षांसाठी करार केला ?
अ) श्रीलंका ब) सोविएत रशिया क) नेपाल ड) अमेरिका
- Option 2
- 8 कारगील युद्ध कोणत्या साली झाले ?
अ) १९९९ ब) १९७३ क) १९४५ ड) १९६०
- Option 1
- 9 भारताच्या दक्षिणेला कोणता समुद्र आहे ?
अ) मृत समुद्र ब) अरबी समुद्र क) हिंदी महासागर ड) बंगलचा उपसागर
- Option 3
- 10 ताश्कंद करार कोणत्या साली अस्तित्वात आला ?
अ) २००८ ब) १९७८ क) १९६६ ड) १८८५
- Option 3
- 11 खालीलपैकी कोणते अपारंपारिक ऊर्जा स्त्रोताचे उदाहरण आहे ?
अ) वारा ब) कोळसा क) पेट्रोलियम ड) नैसर्गिक वायू
- Option 1
- 12 राजीव गांधींची हत्या खालीलपैकी कोणत्या दहशतवादी गटाने केली ?
अ) जैश - ए- मोहम्मद ब) तामिळ दहशतवादी गट क) अल - कायदा ड) लष्कर - ए- तोयबा
- Option 2
- 13 खालीलपैकी १९८४ पासून कार्यरत असणारी भारतीय लष्करी विशेष प्रशिक्षित शाखा कोणती आहे ?
अ) राष्ट्रीय सुरक्षा दल ब) लक्ष्यभेदी अभियान क) राष्ट्रीय तपास यंत्रणा ड) क्रोबा बटालियन
- Option 1
- 14 कोणत्या वर्षी भारताच्या संसदेवर दहशतवादी हल्ला झाला ?
अ) १९९९ ब) २००१ क) २०१६ ड) २०११
- Option 2
- 15 भारताची परराष्ट्र गुप्त हेरगिरी करणारी भारताची यंत्रणा कोणती आहे .
अ) राष्ट्रीय तपास यंत्रणा ब) रॉ क) आयएसआय ड) आयबी

Option 2
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 अलिप्तवादी चळवळ

Ans:

2 नैसर्गिक साधनसंपत्ती

Ans:

3 भारत – पाकिस्तान बस कूटनीती

Ans:

4 दहशतवादाची वैशिष्ट्ये

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 नेतृत्व हा भारतीय परराष्ट्र धोरणाचा निर्धारक घटक स्पष्ट करा.

Ans:

2 शीतयुद्धोत्तर काळातील भारत आणि चीन संबंध स्पष्ट करा.

Ans:

3 दहशतवादाची उद्दीष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

4 भारताचे दहशतवादाविरोधातील प्रतीबंधात्मक उपाय थोडक्यात स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 १९९१ नंतरचे भारत अमेरिका संबंध सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारतासमोरील दहशतवादाचे आव्हानावर सविस्तर चर्चा करा.

Ans:

*****